

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра загальної психології та психодіагностики**

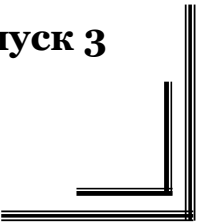

**Актуальні питання
психологічної
науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 3

Рівне - 2010

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 3. – Рівне: РДГУ, 2010. – 184 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ;

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Безлюдна В.І. – кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 9 від 30 квітня 2010 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2010

Зміст

<i>Вступ</i>	8
<i>Агєєва Ю.</i> Подолання проявів тривожності у дітей молодшого шкільного віку	9
<i>Александрова Є.</i> Психологічні основи формування моральної свідомості та самосвідомості дітей молодшого шкільного віку	10
<i>Александрова І.</i> Психологічний аналіз агресивної поведінки підлітків.....	12
<i>Андріюк Н.</i> Дослідження впливу тривожності на психофізіологічний стан молодшого школяра.....	15
<i>Балицька Н.</i> Причини виникнення труднощів у спілкуванні підлітків.....	17
<i>Беднарська І.</i> Психологічний аналіз соціально-дезадаптованої поведінки.....	19
<i>Бенедюк О.</i> Психологічні особливості життєвої перспективи соматично хворих осіб.....	22
<i>Бубнова О.</i> Психологічні особливості прояву агресії у підлітковому віці	23
<i>Ващук Т.</i> Прояви наслідків сімейної депривації у дітей раннього віку	25
<i>Галабурда Л.</i> Психологічний аналіз девіацій у поведінці підлітків.....	27
<i>Горкун М.</i> Саморегуляція діяльності вчителя у кризових ситуаціях педагогічної взаємодії.....	29
<i>Грибенко Н.</i> Методи оцінки ефективності різних видів реклами.....	30
<i>Гудз А.</i> Самооцінка як чинник адаптації дитини до навчальної діяльності	32
<i>Діжурко Ю.</i> Ціннісні орієнтації молодших школярів.....	35
<i>Демчук Н.</i> Психологічні особливості формування мотивації до навчання в молодшому шкільному віці	38
<i>Демчук О.</i> Особливості формування життєвої компетентності у системі професійної освіти майбутніх психологів.....	39

Актуальні питання психологічної науки

<i>Дем'янчук Т.</i> Визначення типів ставлення студентів до оточуючих та їх динаміка під впливом навчання у ВНЗ	41
<i>Дундюк К.</i> Проблема відносин батьків і дітей у психології.....	44
<i>Дячук О.</i> Особливості мотивації наукової діяльності студентів	46
<i>Жарська Т.</i> Прояв тривожності у студентської молоді	48
<i>Железнюк В.</i> Психологічні чинники становлення девіантної поведінки у підлітковому віці	50
<i>Жигadlo I.</i> Психологічні умови подолання особистісної тривожності учнів початкових класів	52
<i>Збанацька А.</i> Психологічний аналіз особливостей невротизації підлітків	53
<i>Карнаух В.</i> Психосоціальні чинники адиктивної поведінки підлітків	55
<i>Кирилюк М.</i> Особливості психологічної адаптації до умов професійної діяльності практичного психолога.....	58
<i>Кириченко О.</i> Психологічні особливості конфліктів у системі родинних відносин «батьки-діти»	60
<i>Кінчур М.</i> Батьківство як психологічна проблема та спосіб самореалізації.	62
<i>Ковалець А.</i> Особливості соціальної компетентності студентів вищої школи.....	64
<i>Козачук О.</i> Формування гомогендерної сексуальної ідентичності	66
<i>Козішкурт У.</i> Ірраціональні страхи	68
<i>Колосяк Л.</i> Рівні становлення етнічної свідомості у юнацькому віці .	70
<i>Кондрась Н.</i> Складові психолого-педагогічного супроводу дитини після розлучення батьків	72
<i>Корнієнко А.</i> Особливості проявів шкільних страхів у молодшому шкільному віці	73
<i>Кравець В.</i> Психологічна сутність поняття соціально-психологічної адаптації студентів	75
<i>Лащук І.</i> Психологічний аналіз проблеми „Я” образу особистості	77

<i>Левшунова К.</i> Психологічні особливості взаємодії тренера і гравців футбольної команди.....	79
<i>Лещенко О.</i> Комунікативна читацька компетентність як фактор взаємодії з художнім текстом.....	81
<i>Лисяк О.</i> Форми прояву внутрішньоособистісного конфлікту	83
<i>Лукашук С.</i> Емоційно-ціннісне самостановлення в юнацькому віці як проблема теоретичного аналізу.....	84
<i>Лясковець Т.</i> Проблеми якості життя студентів природничих та гуманітарних спеціальностей.....	86
<i>Мазорчук І.</i> Детермінанти та психологічні особливості агресивної поведінки в підлітковому віці	87
<i>Майстренко Є.</i> Вплив стресу на виникнення психосоматичного захворювання.....	90
<i>Манзик О.</i> Становлення особистості психолога як суб'єкта життєтворчості	92
<i>Мартинюк Т.</i> Психологічний аналіз розвитку самосвідомості особистості молодшого школяра	97
<i>Мартинюк О.</i> Соціалізація дітей з діагнозом ДЦП за допомогою ігрових методів, як інноваційної технології соціальної роботи.....	98
<i>Марчук В.</i> Страхи дітей молодшого шкільного віку, причини їх виникнення та наслідки	100
<i>Марчук В.</i> Роль особистісної рефлексії у розвитку пізнавальної активності підлітків	102
<i>Мачука О.</i> Психологічні особливості типів читачів.....	105
<i>Мельничук О.</i> Психологічні особливості подружньої сумісності пар.....	107
<i>Миронець Ю.</i> Відповідальність, як умова розвитку „почуття дорослості” у підлітків.....	110
<i>Мирончук А.</i> Психофізіологічні складові творчості особистості з особливими потребами: теоретико-практичні аспекти	112
<i>Миронюк Л.</i> Емоційні порушення при алкогольній залежності	115
<i>Оверчук О.</i> Психологічний аналіз депресивності підлітків	117

Актуальні питання психологічної науки

Онищук О. Особливості особистісної рефлексії у підлітковому віці ..	119
Опанасюк О. Формування мовленнєвої компетенції особистості майбутніх психологів.....	121
Палазнюк В. Професійна адаптація викладачів-початківців педагогічних ВНЗ.....	122
Панасюк І. Соціально-психологічна проблема розвитку емпатії у студентів-психологів.....	124
Перепельця Г. Вплив сімейних конфліктів на формування особистості.....	125
Петруняк Н. Психологічні детермінанти та закономірності виникнення страхів у дітей дошкільного віку	127
Пивоварчук Т. Психологічна сутність комунікативного підходу при вивченні іноземної мови	128
Пігаль Н. Організаційні основи догляду за психічно хворими з інтелектуальними розладами	130
Подерня О. Психологічний супровід дітей з особливими потребами .	133
Полищук К. Психологічні особливості прояву агресії у підлітковому віці	135
Полюшкевич О. Професіоналізація як чинник особистісної динаміки персоналу МНС.....	137
Ревко Н. Дослідження характеристик когнітивного стилю учнів загальноосвітньої школи.....	139
Романович О. Особливості гендерної соціалізації дітей дошкільного віку	141
Романчук І. Вплив тривожності на формування особливостей поведінки підлітків.....	144
Руденко А. Психологічний аналіз копінгів військовослужбовців у стресових ситуація	145
Рудика І. Психологічні особливості розуміння навчального матеріалу студентами вищої школи	147
Самолук А. Психологічні особливості засвоєння студентами навчального матеріалу	149

Сидоришина Н. Психологічний аналіз поведінки підлітків у стресовій ситуації.....	151
Смоляк А. Прояви альтруїзму в підлітковому віці.....	153
Соломонян Н. Особливості формування Я-образу у дітей старшого дошкільного віку.....	156
Станіславів Н. Брехня як норма сучасності.....	159
Стасюк С. Психологічні особливості розуміння художніх творів як особливого виду інформації.....	160
Тищенко І. Психологічний аналіз дитячих страхів.....	163
Ткач Т. Вплив індивідуально-типологічних особливостей на вибір способу досягнення мети.....	165
Федорчук Є. Психологічні фактори емоційної дезадаптації молодших школярів.....	167
Фурда Т. Гендерні відмінності в сприйманні оточуючого світу.....	169
Фурманець В. Вплив сім'ї на особистість підлітка та його саморозвиток.....	171
Харковець Н. Формування позитивної Я-концепції особистості майбутнього практичного психолога.....	174
Харчук Г. Психологічний аналіз міжособистісної взаємодії у підлітковому віці.....	175
Хлевнюк С. Актуальні проблеми психологічного забезпечення психічного та фізичного здоров'я студентів.....	177
Швайчук В. Розвиток пізнавальних здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами ігрових психотехнік.....	179
Яцечко Я. Причини виникнення роздратованості у процесі міжособистісної взаємодії.....	181

Актуальні питання психологічної науки

мовленнєвої компетенції особистості майбутніх практичних психологів окремо не розглядались.

Таким чином, психолого-педагогічна значущість проблеми, необхідність подальшого розширення її теоретичних та експериментальних досліджень і зумовили вибір теми дослідження

Список використаних джерел

1. Жуков Ю.М., Петровская Л.А., Растищев П.В. Диагностика и развитие компетентности в общении. –М.: Изд-во МГУ, 1990. – 104 с.
2. Заброцький М.М. До визначення структури комунікативної компетентності // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. - №6 (30). Ч.1. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2005. –С.63 -71.
3. Технологія спілкування (комунікативна компетентність: сутність і шляхи формування) / С.Д.Максименко, М.М.Заброцький. – К.: Главник, 2005. – 112 с.

УДК 378.12

ПРОФЕСІЙНА АДАПТАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ-ПОЧАТКІВЦІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВНЗ

Палагнюк Володимир, аспірант РДГУ

Керівник: Ямницький В.М., доктор психологічних наук, професор

Проблема професійної адаптації педагога взагалі та викладача ВНЗ зокрема є однією з найбільш суперечливих проблем сучасної психологічної і педагогічної науки, вирішення якої стає особливо актуальним із ствердженням ідеї гуманізації освітнього процесу, визнання самоцінності особистості, її цілісності й унікальності. Пріоритетами освіти сьогодні є не тільки успішність професійної діяльності викладача, що відображається на рівні професійної підготовки студентів, а й успішність його професійного розвитку, що виявляється в особистісній та професійній зрілості фахівця.

Досліджень із цієї проблеми обмежуються розумінням професійної адаптації як початкового етапу професійного становлення педагога – молодого фахівця, вивчаючи особливості професійної адаптації викладача педагогічного ВНЗ, необхідно усвідомлювати, що окреслену проблему потрібно досліджувати у двох напрямках: 1) професійна адаптація молодих викладачів, які тільки починають працювати у педагогічних ВНЗ; 2) викладачів без педагогічного стажу, які вже мали досвід роботи в іншій професійній діяльності.

Іншим напрямком досліджень є розмежування педагогіки

середньої і вищої школи, через отожднення останніх у вітчизняній психологічній і педагогічній науках. Так Н.Ф. Талізін стверджує, що протиставлення педагогіки середньої та вищої школи є не виправданим. Спеціаліст, який оволодів закономірностями процесу засвоєння та психологічного розвитку особистості, а також певним колом фундаментальних знань і адекватними їм загальними педагогічними вміннями, зможе самостійно використовувати засвоєне стосовно будь-якого віку того, хто навчається, та будь-яких цілей навчання і виховання. А перейти з одного рівня освіти на інший важко лише тому викладачу, який працює тільки на рівні особистого педагогічного досвіду, коли він приймає рішення на основі власної інтуїції [1]. Розглядаючи відповідний підхід варто зазначити, що в залежності від віку і рівня розвитку відповідних суб'єктів педагогічної діяльності використовуються різні педагогічні і психологічні прийоми, важливим аспектом є і індивідуально-психологічні особливості особистості педагога, в залежності від яких можуть виконуватись ті чи інші функції і можливість формування ригідних педагогічних установок стосовно моделювання і застосування навиків у тих чи інших ситуаціях.

Дослідженню професійної адаптації педагога вищої школи у вітчизняній науці уваги не приділялося і припускалося механічне застосування концептів професійної адаптації вчителя на діяльність викладача. Таким чином отожднювалась класно-урочна і лекційно-семінарська форма проведення занять. Очевидною є суперечність, що виникає при відповідному підході.

Оскільки процес професійної адаптації особистості є складним, багатофакторним явищем, то професійна адаптація педагогічних працівників, як і адаптація фахівців кожної сфери діяльності, має загальні характеристики – ознаки адаптаційних процесів.

Список використаних джерел

1. Балл Г.А. Понятие адаптации и его значение для психологии личности // Вопросы психологии. – 1989. -№ 1. –С.92-100.
2. Налчаджян А.А. Социально-психическая адаптация личности (формы, механизмы и стратегии). – Ереван: Из-во АН Армянской ССР, 1988. 262 с.
3. Облес І.І. Концептуальні засади дослідження особливостей професійної адаптації викладача вищого навчального закладу // Вісник Житомирського Державного університету імені Івана Франка. – Житомир, 2007. – Вип. 25. – С. 182–185.
4. Облес І.І. Педагогічні умови професійної адаптації викладача